

Το φλέγον ζήτημα της ευθανασίας

Εκκλησία της Κύπρου / Ι.Μ. Ταμασού και Ορεινής

Του Αρχidiaκόνου Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής Ραφαήλ Μισιαούλη

Το τελευταίο χρονικό διάστημα, και όχι μόνο, βλέπουμε στα μέσα μαζικής ενημέρωσης να συζητείτε από διάφορους το θέμα της ευθανασίας και εάν πρέπει να ανοιχθεί διάλογος στο θέμα αυτό. Η ευθανασία ως θέμα δεν είναι εύκολα προσεγγίσιμο και αυτό γιατί τόσο ως έννοια και πολύ περισσότερο η μεταμόρφωση της σε πράξη, οδηγεί το άτομο σε διλήμματα και σε αμφιλεγόμενες καταστάσεις.

Ο όρος «ευθανασία» είναι ένας όρος που αφορά καθαρά την ιατρική επιστήμη και αναφέρεται στη διακοπή της ζωής μέσω της βοήθειας του γιατρού, προκειμένου να λυτρωθεί ο άνθρωπος που υποφέρει από τις οδύνες της ασθένειάς του και να επέλθει μία ήρεμη κατάληξη. Αντίθετα, στα αρχαία χρόνια, όπως ήδη αναφέρθηκε, η ευθανασία ήταν ο καλός και ήρεμος θάνατος ή ο ένδοξος θάνατος στο πεδίο της μάχης.

Η ευθανασία χωρίζεται σε είδη. Το πρώτο είδος, το οποίο υποκατηγοριοποιείται στην εκούσια, ακούσια και ευγονική, είναι η εκούσια ή ενεργητική ευθανασία, η οποία προσδιορίζεται από μία ενέργεια και η οποία λαμβάνει χώρα εσκεμμένα με την ανάθεση της διαδικασίας τερματισμού της ζωής ενός ατόμου από κάποιο τρίτο άτομο.

Στόχος της πιο πάνω ενέργειας η επιτάχυνση της έλευσης του θανάτου στο «θνήσκον» άτομο.

Το δεύτερο είδος της ευθανασίας είναι η ακούσια ή παθητική ευθανασία. Στην προκειμένη περίπτωση ο ιατρός δεν προκαλεί την έλευση του θανάτου με τη χορήγηση κάποια ουσίας, αλλά διακόπτει την φαρμακευτική αγωγή που χορηγούσε στον ασθενή ή αποσυνδέει τις ιατρικές συσκευές, οι οποίες τον κρατούσαν στη ζωή. Σε αυτή την περίπτωση η ευθανασία δεν προέρχεται από την θετική ενέργεια του ιατρού αλλά από παράλειψη.

Η θέση της εκκλησίας είναι εναντίον της ευθανασίας. Ο λόγος είναι διότι θεωρείται φόνος. Από τη στιγμή που παρεμβαίνει κανείς στη ζωή του άλλου, την εμποδίζει και την αποκόπτει και του στερεί το δικαίωμα να ζήσει, αυτό είναι καθαρά δολοφονία. Δεν έχει κανένας το δικαίωμα να αφαιρέσει τη ζωή του άλλου έστω και εάν υπάρχουν πόνοι και θλίψεις. Μόνο ο Ιησούς Χριστός τη δίνει, και μόνο εκείνος την παίρνει. «Εν χειρί Θεού πνεύμα παντός ανθρώπου». Η ζωή του ανθρώπου είναι δώρο Θεού, σύμφωνα με τον Ιώβ (κεφάλαιο 12, στίχο 10). Είναι η πηγή όλων των αγαθών. Αποτελεί τον χώρο μέσα στον οποίο βρίσκει την έκφραση του το αυτεξούσιο, συναντάται η χάρις του Θεού με την ελεύθερη βούληση του ανθρώπου και επιτελείται η σωτηρία του.

Η Εκκλησία την ευθανασία τη δέχεται από τον Θεό και όχι από τον ίδιο τον άνθρωπο.

Οι δοκιμασίες, τα προβλήματα, οι πόνοι στο διάβα της ζωής του ανθρώπου αποτελούν μέσα τα οποία αναγκάζουν τον άνθρωπο να ταπεινωθεί, διανοίγουν την οδό της θεϊκής αναζήτησης και προκαλούν το θαύμα και το σημείο της θεϊκής χάριτος και παρουσίας.

Στην πραγματικότητα μπορεί η ευθανασία να ακούγεται ένας θάνατος αξιοπρεπής και ήσυχος, όμως στην ουσία και αυτό πρέπει να τονισθεί, είναι υποβοηθούμενη αυτοκτονία, συνδυασμός φόνου και αυτοκτονίας (βλ. Η θέσις της Εκκλησίας επί του θέματος της ευθανασίας – 2017, Εισήγηση του μακαριστού Μητροπολίτου Φθιώτιδος κυρού Νικολάου).

Στη βάση του προβλήματος βρίσκεται ότι οι άνθρωποι θέτουν την ποιότητα ζωής πάνω από την αξία της. Η ζωή είναι αυτοαξία από μόνη της, έστω και αν έχει πόνο και θλίψη. Είναι μια αξία η ζωή, και το φαινόμενο της θλίψης κατά την Εκκλησία έχει το σκοπό του, να οδηγεί σε κάτι, όπως πολύ εύστοχα τόνισε ο Πρόεδρος της Συνοδικής Επιτροπής της Βιοηθικής, Μητροπολίτης Πάφου κ. Γεώργιος.

Η Εκκλησία δεν μπορεί ποτέ να συνεναίσει στην αφαίρεση ζωής.

Η μοναδική μορφή ευθανασίας που αποδέχεται η Εκκλησία είναι η «πνευματική ευθανασία», δηλαδή η άμβλυνση του φόβου για το θάνατο, που επιτυγχάνεται με την ψυχική προετοιμασία του ετοιμοθάνατου ανθρώπου και τη συμπαράσταση των οικείων του.

Καλό θα ήταν πριν να ομιλεί κανείς και να αιτείται διάφορα πράγματα επικαλούμενος τα ανθρώπινα δικαιώματα, να καθίσει να μελετήσει και να βιώσει τη χριστιανική ζωή, πίστη και παράδοση.

Το να τοποθετούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα πάνω από τα δώρα του Θεού, του παροχέως της ζωής, αυτό το θεωρούμε πλήρη άγνοια στα χριστιανικά ιδεώδη. Ο κάθε άνθρωπος αντλεί την αξία του όχι από τα ατομικά του συμφέροντα ή δικαιώματα, αλλά από το ότι είναι πλασμένος «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού».

Συνοψίζοντας, η Αγία μας Εκκλησία, η οποία πιστεύει ακράδαντα στην αθανασία της ψυχής, στην ανάσταση του σώματος, στην αιώνια πραγματικότητα, στους πόνους ως «στίγματα του Κυρίου Ιησού εν τω σώματι ημών» (Γαλ. 6, 17), στις δοκιμασίες ως αφορμές και ευκαιρίες σωτηρίας, στην δυνατότητα ανάπτυξης κοινωνίας αγάπης μεταξύ των ανθρώπων, κάθε θάνατο πού αποτελεί αποτέλεσμα ανθρωπίνων αποφάσεων και επιλογών, όσο «καλός, ήρεμος και αξιοπρεπής» και αν ονομάζεται, τον απορρίπτει ως «ύβριν» κατά του Θεού.